

16 měsíců od začátku projektu ARICE, úspěchy a úskalí

Projekt ARICE (Twinning for the Armenian Research Infrastructure on Cancer Research) je projektem evropského programu Horizont 2020, konkrétně specifického nástroje Twinning pro podporu vědeckého rozvoje partnerů mimo Evropskou unii s využitím znalostí a zkušeností špičkových evropských pracovišť. V projektu ARICE je neevropským partnerem Jerevanská státní lékařská univerzita (YSMU, Arménie) a dalšími - expertními - partnery jsou Lékařská univerzita v Grazu (Rakousko), Mezinárodní agentura pro výzkum rakoviny (IARC, Francie) a Lékařská fakulta v Plzni, Univerzity Karlovy.

Cílem projektu je podpořit a pomoci vybudovat vědecky a technologicky silnou infrastrukturu pro genetický výzkum nádorových onemocnění, která jsou významnou hrozbou, co se týká incidence a úmrtí arménské populace. K tomu bude sloužit mimo jiné nově zřízená cíleně zaměřená kolekce biologického materiálu, kde budou využity zkušenosti partnerů projektu. Nástroji k uskutečnění těchto ambiciózních cílů jsou návštěvy a výměny vědeckých pracovníků, on-line výukové kurzy, letní škola a laboratorní kurzy, přednášky apod.

Začátek projektu (září 2020) byl poznamenán dopady pandemie COVID-19 a válečnou situací v Arménii. Přesto se podařilo dosáhnout významných úspěchů: vytvoření „cestovní mapy“ národního výzkumu nádorových onemocnění k dosažení excelence v Arménii, zpracování a implementace 70 standardních operačních postupů (SOPs) v YSMU, vytvoření a přijetí národních genetických a molekulárně patologických diagnostických postupů v onkologii, byly připraveny k publikaci dvě vědecké práce, proběhl jeden výukový kurz a dva virtuální školící webináře. V rámci rozšiřování mezinárodní spolupráce byly navázány nové kontakty s partnery působící v oblasti preklinického a klinického výzkumu nádorových onemocnění. Významným úkolem projektu je transfer technologií a získaných zkušeností nejen mezi partnery, ale také mezi dalšími výzkumnými organizacemi v Arménii. Za tím účelem byl připraven on-line výukový program o biobankách a výzkumu nádorových onemocnění, který proběhl v dubnu 2021. Plánovaná školení týkající se managementu genetických dat a modelování, příprava vědeckých publikací a prezentací nemohla být kvůli pandemické situaci realizována v plánovaných termínech, proto byla nahrazena on-line webináři na téma „risk management v biobankách“ a „strategie a náklady biobank“ v roce 2021.

Čím přispěla LF Plzeň do projektu ARICE v reportovaném období?

LF Plzeň je významně zapojena do pracovního balíčku zaměřeného na přípravu projektu do rámcových programů jako jsou Horizont 2020 a nyní probíhající Horizont Evropa. Za tímto účelem bylo připraveno 7 prezentací k vybraným základním problémům úspěšné přípravy návrhu projektu. Prezentace byly zaměřeny na základní informace o největším komunitárním programu EU pro výzkum a inovace na roky 2021-2027, vyhledávání vhodných témat projektů, partnerů do projektů a to jak na národní tak mezinárodní úrovni, zhodnocení zkušeností dobré praxe při přípravě návrhů projektů, jak jsou projekty hodnoceny, jak vhodně nastavit diseminaci, komunikaci a využití výsledků projektů, a horizontální témata týkající se etických aspektů projektů, open access přístupu k informacím, datům a publikacím a genderové otázky.

LFP přispěla v rámci balíčku standardních operačních postupů 10 SOPs nádorových markerů společně s prezentací o významu a využití nádorových biomarkerů ve výzkumu a praxi a vlastními zkušenostmi.

Dalším úkolem reportovaného období byla návštěva Plzeňské biobanky, laboratoří imunoanalytické diagnostiky a patologie spojená se školením a praktickými cvičeními. Byly připraveny výukové a výkladové prezentace, navrženo vytvoření cloudového úložiště, kde by byly skladovány materiály s otevřeným přístupem pro všechny partnery projektu, a jak jen to bude možné tuto zahraniční

návštěvu realizovat.

Posledním úkolem bylo vytvoření schématu pro výzkum vybraných nádorových problematik. Mezi okruhy témat, jež jsou zpracovávána jsou kancerogeneze a metastázování, hormony a onkogeneze, význam vitamínu D a jeho role v onkogenezi, chronický zánět a jeho vliv na onkogenezi. Dalším okruhem témat jsou biomarkery a jejich význam v onkologii, programy na jejich vyhodnocení, multioborový přístup k diagnostice nádorů prostaty, multioborový přístup k nádorům plic.

V diseminačních aktivitách přispěli členové týmu projektu třemi prezentacemi na národní úrovni, tiskovou zprávou a zveřejněním základních informací na webových stránkách jak LFP, tak FN Plzeň.

Jaké jsou přínosy pro lékařskou fakultu Plzeň zapojením do mezinárodního projektu ARICE?

Zapojením do mezinárodního projektu získali vědečtí pracovníci LF Plzeň přístup k velkým souborům vzorků a dat ze zemí s vysokou incidencí vzácných nádorových onemocnění, a možnost zapojení do přípravy a realizací nových výzkumných témat.

Zapojením do projektu se otevírají nové možnosti širších mezinárodních spoluprací, který je i součástí projektu. V rámci rozšiřování mezinárodních spoluprací je připraven navazující projekt partnerů ARICE a Kalifornské univerzity v Los Angeles (USA) a Národním výzkumným radiologickým centrem Ministerstva zdraví Ruska zaměřený na výzkum a kontrolu nádorových onemocnění v Arménii.

Závěrem

Začátek projektu byl významně poznamenán dvěma faktory, pandemií a válečným stavem v Arménii. Oba faktory zásadně zasáhly do průběhu projektu, v důsledku čehož byly ty aktivity, kde to bylo možné přesunuty do on-line prostoru, byla omezená komunikace mezi partnery a zcela nemožné byly výměny vědeckých pracovníků, pedagogů a studentů, hand-on cvičení apod. Přesto se, jak z výše uvedeného vyplývá dařilo v rámci možností plnit úkoly projektu. Veškeré změny a úpravy byly konzultovány s Evropskou komisí, která umožnila přesun některých aktivit, zejména osobních setkání, workshopů a školení do pozdějších fází projektu počínaje dubnem 2022, až to bude jak z hlediska pandemie, tak válečného stavu v Arménii možné. Evropská komise v předběžném hodnocení nedoporučila změny ve struktuře projektu ani v rozpočtu, či přesunu jednotlivých typů nákladů. Před konsorciem projektu je ještě mnoho úkolů, ale věříme, že se mezinárodní i vnitropolitická situace zlepší natolik, aby mohly proběhnout ty úkoly projektu, které jsou založeny na osobních kontaktech a setkáních, protože právě ty jsou základem pro jakoukoliv plnohodnotnou a přínosnou spolupráci.

Judita Kinkorová

This project has been funded with support from the European Commission Research Executive Agency: Grant Agreement Number 952417-ARICE